

บทคัดย่อ

พืชสมุนไพรที่มีฤทธิ์ยับยั้งไลเปส ได้แก่ ส่วนสกัดหยาบเอทานอลของตะไคร้ เหง้าขมิ้น เมล็ดพริกไทยดำ และผลมะเขือพวงมีฤทธิ์การยับยั้งที่สูง มีค่าเท่ากับ 71 ± 2 , 75 ± 1 , 76 ± 2 และ $87\pm 9\%$ ตามลำดับ และส่วนสกัดหยาบน้ำของเหง้ากระชาย ใบทองพันชั่ง ผลพุทราจีน ผลส้มแขก เหง้าข่า ฐานรองดอกกระเจี๊ยบแดง และใบสาระแหน่ ด้วยเปอร์เซ็นต์การยับยั้ง 71 ± 5 , 76 ± 1 , 77 ± 10 , 77 ± 7 , 88 ± 1 , 91 ± 1 , $92\pm 2\%$ ตามลำดับ ผลมะเขือพวงถูกคัดเลือกเพื่อการทดลองในขั้นต่อไป สารสกัดหยาบเอทิลเอซิเตตของผลมะเขือพวงมีฤทธิ์ยับยั้งไลเปสดีที่สุด มีค่าการยับยั้งเท่ากับ $67.2\pm 3.6\%$ และรองลงมาคือสารสกัดหยาบเฮกเซนมีค่าการยับยั้งเท่ากับ $46.0\pm 6.7\%$ ดังนั้นส่วนสกัดหยาบเฮกเซนและเอทิลเอซิเตตถูกแยกและทำให้บริสุทธิ์ได้สาร **Hex 1** และ **EA 1**, ตามลำดับ สาร **Hex 1** เป็นสารผสมสเตียรอยด์ คือ 17-(1,5-dimethylhexyl)-10,13-dimethyl-2,3,4,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17-tetradecahydro-1*H*-cyclopenta[α]phenanthren-3-ol, campesterol, β -sitosterol และ stigmasterol และแสดงฤทธิ์ยับยั้งไลเปสต่ำ ด้วยค่า IC_{50} 82.56 mg/ml สาร **EA 1** คือ 7-hydroxy-6-methoxycoumarin (scopoletin) แสดงฤทธิ์ยับยั้งไลเปสต่ำ ด้วยค่า IC_{50} 91.98 mg/ml